

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Pszichológia és Neveléstudományok Kar
1.3 Intézet	Alkalmazott Pszichológia Intézet
1.4 Szakterület	Pszichológia
1.5 Képzési szint	Alapképzés (Licenz)
1.6 Szak / Képesítés	Pszichológia – magyar nyelven Pszichológus/ Képesítés kód: L060080010

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve		Fejlődéslélektan					
2.2 Az előadásért felelős tanár neve		Dr. Bernáth (Vincze) Anna Emese, docens					
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve		Drd. Marschalkó Eszter, tanársegéd					
2.4 Tanulmányi év	II	2.5 Félév	I	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Alap (Fő)

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					70 óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					24
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek: önkéntes tevékenységekben való részvétel veszélyeztetett vagy sérülékeny gyerekekkel					2
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					70
3.8 A félév össz-óraszama					126
3.9 Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	☐
4.2 Kompetenciabeli	☐

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának	☐ Előadóterem, audio-video felszerelés
---------------------------------	---

feltételei	
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> • Szeminárium terem, audio-vido felszerelés

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A pszichológia tárgykörébe tartozó alapfogalmakkal való műveletvégzés • Pszichológiai kutatási design tervezése és kivitelezése • A pszichológiában előforduló problémás helyzetek és lehetséges megoldások kritikus felmérése
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A szakma gyakorlására érvényes deontológiai elveknek megfelelő szakmai feladatvégzés • A szakmai kompetenciáknak a társas környezet dinamikájához való igazítása, a folyamatos fejlődés iránti szükséglet (ön)értékelése révén

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A terület és a szakosodás alap-fogalmainak, elveinek és módszereinek ismerete, megértése • A területre jellemző meghatározott helyzetek, problémák megoldására kidolgozott alpmódszerek és elvek alkalmazása felügyelet alatt
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A területre vonatkozó szaknyelven megfelelően alkalmazni az elveket, elméleteket és alapvető módszereket, elsősorban a pszichológiában, másodsorban a társadalom-tudományokban • A pszichológiára jellemző modellek szerkesztése a főbb elméleti és kísérleti megközelítések felhasználásával • A pszichológiai tudományok alap-tulajdonságainak, a főbb paradigmák és módszertani irányzatoknak a leírása • A kutatási stratégia kidolgozása a megfelelő különböző kutatási módszerek azonosításával és alkalmazásával, a vizsgált fenomén függvényében • Az információk minőségének értékelése, a terület, terjedelem és meghatározás alapján, ugyanakkor a kontextusnak elvárásainak megfelelően • A probléma helyzetek megoldása többszintű elemzés alapján, a megoldások és/vagy alternatívák felméréssel, a sztereotip helyzetek elkerülésével

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<p>1. A méhen belüli fejlődés szakaszai, jelentősége, tényezői, a terhes nő érzelmi állapota, észlelésérzékelés a méhen belül: egyensúlyérzékelés, szaglás, ízlelés, látás, hallás, tapintás, a születés, mint krízishelyzetet generáló változás</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	
<p>2. Szülés, születés: Táplálkozás, születési súly és fejlődés, terhesség és szülés közben fellépő zavarok, fejlődési rendellenességek, teratogén tényezők, a szülés kulturális változatosságai, az újszülött életképességének és kompetenciáinak felmérése, férfiak a szülőszobában.</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, nevelő filmek, problematizálás.</p>	
<p>3. Az első év. Fizikai és kognitív fejlődés és alkalmazkodás csecsemőkorban: Az újszülöttkori reflexek, szenzo-motoros fejlődés, az agy fejlődése, a csecsemők kompetenciáinak felmérése, arcok és mintaészlelés, utánzás, alkalmazkodás, szimbolikus képesség, tárgyállandóság, a kategorizáció fejlődése</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, Kísérletek bemutatása problematizálás.</p>	
<p>4. Érzelmi és szociális fejlődés. A kötődés. Az anya-gyermek kapcsolatot vizsgáló kutatások, Bowlby, kötődési típusok, kötődés erőssége, kötődés biztonsága, a kötődés komponensei, kötődés minták Ainsworth, idegen helyzet vizsgálat, kötődés másokhoz</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, Kísérletek bemutatása problematizálás.</p>	
<p>5. Az anyai depriváció hatása a gyermek személyiségfejlődésére</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, nevelő filmek, problematizálás.</p>	
<p>6. A kognitív fejlődés: óvodáskorú gyerek gondolkodásának jellegzetességei: Az egocentrikus gondolkodás, decentráció, szinkretizmus, az egocentrikus gondolkodás Piaget, illetve neopiagetianus és információfeldolgozási elméletek szerint, valamint a társas kapcsolatok hatása az egocentrizmusra, a gondolkodás tartalmi jellegzetességei: artificializmus, animizmus, finalizmus, gyermeki realizmus</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, nevelő filmek, problematizálás.</p>	

<p>7. Az iskolás és serdülőkorú gyermek gondolkodásának és személyiségének jellegzetességei. A tehetséggondozás</p> <p><i>Műveleti szakaszok. Iskolaérettség. Tudományos gondolkodás alapjai. Számfogalom. Reverzibilitás. A szociális kapcsolatok hatása a gondolkodás fejlődésére. A tehetséggondozás</i></p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, Kísérletek bemutatása problematizálás.</p>	
<p>8. Az erkölcsi fejlődés szakaszai Kohlbergnel és Piagetnál.</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, Kísérletek bemutatása problematizálás.</p>	
<p>9. A nyelvi fejlődés: <i>A beszédfejlődés szakaszai, a beszédfejlődés biológiai és környezeti feltételei, a nyelvi fejlődés elméletei (tanuláselméletek, nativista elmélet, interakcionista elmélet), a szociokulturálisan hátrányos helyzetű gyermekek beszédfejlődése: a Bernstein elmélet, az elméletet ellenőrző vizsgálatok, a szociokulturális hátrány kiküszöbölését célzó programok – a Head Start program tanúságai</i></p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	
<p>10. Az iskolás és serdülőkorú gyermek gondolkodásának és személyiségének jellegzetességei. A tehetséggondozás: <i>Műveleti szakaszok. Iskolaérettség. Tudományos gondolkodás alapjai. Számfogalom. Reverzibilitás. A szociális kapcsolatok hatása a gondolkodás fejlődésére. A tehetséggondozás</i></p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	
<p>11. Serdülőkor</p> <p><i>A serdülőkor modern elméletei: biológiai megközelítés (Freud és Gesell), etológia, környezeti tanulási megközelítés (Bandura, M. Mead), a serdülőkori identitás kialakulása: a pubertáskori krízis, az autoritáskrízis és az ifjúkori válság, veszélyek, védekezések, megoldástípusok Marcia szerint, nemi identitás és nemi különbségek, a serdülőkor feladatai (Havighurst), serdülőkori, serdülőkori beavatások az archaikus társadalmakba, és egyes modern társadalmakba, serdülőkor és deviancia: a deviáns karrier kialakulása.</i></p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	

<p>12.Felnőttkor</p> <p><i>A fiatal felnőttkor kritikus problémái: a pályaválasztás és a párválasztás, intimitás vs. Izoláció, a családi életciklusok alakulása felnőttkorban. Az érett, felnőtt személyiség jellemzői, Felnőttkori pszichológiai válságok. Nemi különbségek felnőttkorban.</i></p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	
<p>13.Az időskor</p> <p><i>Az időskor elméletei (deficitmodell, növekedés és hanyatlás modell, kompenzációs szelektív optimálás modell), halálra való felkészülés, az időskorban bekövetkező pszichológiai és szociális változások, a halállal és leépüléssel való megküzdés</i></p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	
<p>14. Ismétlés és összefoglalás.</p>	<p>Kiselőadás, power point-bemutató, problematizálás.</p>	
<p>Könyvészet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bernáth L., Solymosi K. (szerk.)(1997). Fejlődéslélektan olvasókönyv. Tertia Kiadó, Budapest 2. Cole, M., Cole, R.S. (1997, 2005): Fejlődéslélektan, Osiris, Budapest 3. Sternberg, J.R. & Berg, C. (1992). Intellectual development. Cambridge University Press. 4. Vajda Zsuzsanna (2001). A gyermek pszichológiai fejlődése. Helikon Kiadó, Budapest 5. Gopnik, A., Meltzoff, A. E. & Kuhl, P. (2001). Bölcsék a bölcsőben-Hogyan gondolkodnak a babák? Typotex kiadó, Budapest. 6. Piaget, J. (1978). Szimbólumképzés gyermekkorban. Gondolat, Budapest 7. Piaget, J., Inhelder, B. (1999). Gyermeklélektan. Osiris Zsebkönyvtár, Budapest 		
<p>8.2 Szeminárium / Labor</p>	<p>Didaktikai módszerek</p>	<p>Megjegyzések</p>
<p>1 Méhen belüli fejlődés: Észlelésérzékelés a méhen belül, kutatások.</p>	<p>a téma bemutatása, csoportos beszélgetések, fogalmi tisztázás, problematizálás</p>	
<p>2. Az első hetek: Szülés születés. Az újszülött állapota. Csecsemővizsgálati módszerek.</p>	<p>a téma bemutatása, csoportos beszélgetések</p>	
<p>3. Az új jövevény érkezése, mint krízis helyzetet generáló változás. Az anya állapota a szülés után. Apák a szülőszobában. A csecsemő gondozásával kapcsolatos elméletek. A csecsemők fejlődésének optimális feltételei.</p>	<p>Egyéni projekt bemutatása</p>	
<p>4. Csecsemőkor. Kötődés: korai kötődés az anyához és az apához. A kötődés és szeretet-kapcsolat fontossága a csecsemő fejlődésében. A szeparációs szorongás. A szeparáció hatása. Huzamos és ideiglenes elválás a szülőktől.</p>	<p>értékelés, az eddig tanultak összefoglalása</p>	

5. Csecsemőkori kognitív fejlődési állomások: szenzomotoros alszakaszok, tárgyállandóság megértésével kapcsolatos vizsgálatok, a tárgyak osztályozása, cselekvés és tudás, az emlékezet növekedése,	Problématisztázás, csoportos megbeszélések	
6. Ovodáskori kognitív fejlődés (1) Piagetről másképpen, az óvodáskori mágikus gondolkodás.	a téma bemutatása, csoportos beszélgetések, fogalmi tisztázás, problématisztázás	
7. Ovodáskori kognitív fejlődés (2) a gyermekrajzok, a mese és játékfejlődés. A gyermekrajzok fejlődési állomásai. A játék fejlődési szakaszai. Párhuzamok az értelmi fejlődéssel.	a téma bemutatása, csoportos beszélgetések, fogalmi tisztázás, összefoglalás	
8. Érzelmi és szociális fejlődés kisgyermekkorban. A félelmek és szorongások fejlődési szakaszai. A társas és személyes azonosságtudat megszerzése. A kisgyermekkorban fejlődést befolyásoló környezeti hatások. A család, mint a fejlődés közege. Szülői nevelési stílusok és ezek hatása a gyermek személyiségfejlődésére.	a téma bemutatása, csoportos beszélgetések, fogalmi tisztázás, összefoglalás	
9. Iskoláskor. Kognitív fejlődés iskoláskorban. Minőségileg új gondolkodás. Család hatások, Kortárshatások. A társas kapcsolatok fejlődése iskoláskorban. A szülővel való kapcsolat változása-	a téma bemutatása, csoportos beszélgetések, fogalmi tisztázás, összefoglalás	
10. Magatartás problémák kisgyermek és iskoláskorban. Csalás, lopás, hazudozás, csavargás pszichés háttere. Agresszió és proszociális viselkedés. A média hatása a gyermekek fejlődésére.	csoportos beszélgetés	
11. A serdülőkor pszichológiai fejleményei. Serdülők a mai társadalomban. Átmenete a felnőttkorban. Nemi különbségek az identitásképzésben. Nemi különbségek az erkölcsi gondolkodásban.	Egyéni projektek bemutatása	
12. Felnőttkor: Felnőtt vagy még gyermek? Arnett elmélete a késleltetett gyermekkorról és siettetett felnőttkorról.	csoportos beszélgetés	
13. Az időskor.	csoportos beszélgetés	
14. Ismétlés és összefoglalás.	Kiselőadás, power point-bemutató, problématisztázás.	

Könyvészet

1. Fisher, C. B. Lerner, R. M. (1994). Applied Developmental Psychology. McGraw-Hill Print
2. Mérei F., V. Binét Á. (1999). Gyermeklélektan. Medicina Könyvkiadó RT., Budapest
3. Mönks, F. J., Knoers, A. M. P. (1998). Fejlődéslélektan. FITT IMAGE – Ego School, Szentendre.

4. Piaget, J. (1978). Szimbólumképzés gyermekkorban. Gondolat, Budapest
5. Piaget, J., Inhelder, B. (1999). Gyermeklélektan. Osiris Zsebkönyvtár, Budapest
6. Ranschburg, J. (1991). Szeretet, erkölcs, autonómia. Tankönyvkiadó
7. Ranschburg, J.(1992). Félelem, harag, agresszió. Tankönyvkiadó
8. Salamon, J. (1997). A megismerő tevékenység fejlődéslélektana. Tankönyvkiadó, Budapest.
9. Shaffer, D.R. (1993). Developmental psychology. Childhood and Adolescence. Brooks & Cole Pub. Co. California.
10. Van Geert, P. (2000) The dynamics of general developmental mechanisms: From Piaget and Vygotsky to Dynamic Systems Models, *Current Directions in Psychological Science*, 9 (2), 64-68.
11. Vander Zanden, J.W. (1993). Human Development. New York: McGraw-Hill, Inc.
12. Winnicott, D. W. (2000). Kisgyermek, család, külvilág. Animula Kiadó, Budapest.
13. B. J. Baars & K. McGovern (1996) *Cognitive views of conciousness: What are vthe facts? How can we explain them?*
14. Bernáth L., Solymosi K. (1997). Fejlődéslélektan olvasókönyv. Tertia Kiadó, Budapest
15. Cole, M. & Cole, S. R. (1998). Fejlődéslélektan. Osiris Kiadó, Budapest.
16. D. Roth, M. Slone & R. Dar (2000) *Which way Cognitive Development? An evaluation of the Piagetian and Domain Specific Programs*, *Theory & Psychology*, vol. 10 (3), 353-373
17. Feuer Maria, A gyermekrajzok fejlődéslélektana, Akadémiai, 2000, Bp
18. gyakorlatok, NTK, 1990, Bp.
19. J. Pascual-Leone (2000) *Is the French connection Neo-Piagetian? Not nearly enough!*, *Child Development*, vol. 71 (4), 843-845
20. Káldy Zs. (2003). Kritikus kép az evolúciós pszichológiáról, In. Pléh, Cs., Csányi, Bereczkei, T.,(Eds). (2001) *Lélek és evolúció*, Osiris, Budapest.
21. Kalmár M., Csíki E. (1998). Fejlődésdiagnosztika: Az újszülött vizsgálata, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
22. L. V. Shavinina (2001) *Beyond IQ: a new perspective on the psychological assessment of intellectual abilities*, *New Ideas in Psychology*, vol. 19, 27-47
23. Levenstein, S. Levenstein & D. Oliver (2002) *First grade school readiness of former child participants in a South Carolina replication of the Parent-Child Home Program*, *Applied Developmental Psychology*, vol. 23, 331-353
24. Mérei F., V. Binét Á. (1999). Gyermeklélektan. Medicina Könyvkiadó RT, Budapest.
25. Nguyen Lu Lan Anh, *Kultúra és pszichológia*, Osiris, 2003
26. P. Carruthers (1998) *Natural theories of conciousness*, *Europian journal of Philosophy*, vol. 6, 203-222
27. P. van Geert (2000) *The dynamics of general developmental mechanisms: From Piaget and Vygotsky to Dynamic Systems Models*, *Current Directions in Psychological Science*, vol. 9 (2), 64-68
28. R. De Lisi (2002) *From marbles to instant messenger: implications of Piaget's ideas about peer learning*, *Theory and Practice*, vol. 41 (1)
29. R. DeVries (2000) *Vygotsky, Piaget and education: A reciprocal assimilation of theories and educational practices*, *New Ideas in Psychology*, vol. 18, 187-213
30. R. E. Hall (2001) *Identity development across the lifespan: a biracial model*, *The Social Science Journal*, vol. 38, 119-123
31. S. A. Christianson & E. Engelberg (1999) *Memory and Emotional Consistency: The MS Estonia Ferry Disaster*, *Memory*, vol. 7 (4), 471-482
32. S. Baron-Cohen (1998) *Does the study of autism justify minimalist innate modularity?*, *Learning and Individual Differences*, vol. 10 (3), 179-191
33. Shaffer, D.R. (1993). Developmental psychology. Childhood and Adolescence. Brooks & Cole Pub. Co. California
34. Sternberg, J.R. & Berg, C. (1992). Intellectual development. Cambridge Univ. Press

35. Stöckert Károlyné, Játékpszichológia - Szöveggyűjtemény, Eötvös József kiadó, 1995, Budapest
36. T. Nazzi & A. Gopnik (2001) *Linguistic and Cognitive Abilities in Infancy: when does language become a tool for categorization?*, Cognition, vol. 80, 11-20
37. T. P. German & A. M. Leslie (2001) *Children's inferences from "knowing" to "pretending" and "believing"*, British Journal of Developmental Psychology, vol. 19, 59-83
38. Vander Zanden, J.W. (1993). Human Development. New York: McGraw-Hill, Inc. Winnicott, D. W. (2000). Kisgyermek, család, külvilág. Animula Kiadó, Budapest.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A Romániai Pszichológusok Kollégiuma, a szabadalommal rendelkező Pszichológusok Deontológiai Kódexe (www.copsi.ro) és a 213/2004-es Törvény alkalmazási feltételeiben megfogalmazott elismerési eljárásoknak megfelelően
- A Felsőoktatási Szakosodások Nemzeti Besorolása (<http://www.rncis.ro>)
- A Romániai Foglalkozási Besorolás (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás			
	Írásbeli vizsga	Kizáró jelleggel min. átmenő jegy (5,00)	60%
10.5 Szeminárium / Labor	Zárthelyi (parciális)		10%
	Esettanulmány, projekt		20%
	Jelenlét	Min. 85%	10%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

Ha a félévi vizsga részeit alkotó (végső jegy 70%-a) a szóbeli- (végső jegy 35%-a) vagy írásbeli vizsgán (végső jegy 35%-a) nem kapja meg az átmenő jegyet (5,00), akkor nem megy át a vizsgán, még akkor sem, ha a 10.5 pontban megjelölt 30%-os előírásoknak eleget tett.

Az óralátogatási kötelezettségeket (min. 85%) elmulasztó nappali tagozatos hallgató **vizsgáról való kizárását** vonja maga után. A gyakorlati órák (laboratórium, gyakorlat, projekt stb.) esetében az igazolt vagy igazolatlan hiányzások maximális hányada az összóraszám legfeljebb 15%-a lehet (14 jelenlétből max. 3-szor lehet hiányozni). **A távoktatásos hallgatók kontaktórákon való részvétele kötelező, ez a vizsgára való jelentkezés előfeltétele.**

A gyakorlati dolgozat(ok) leadása és bemutatása kötelező, kizáró jellegű, a vizsgára való jelentkezés előfeltétele. A plagizált, másolt, egyező félévi dolgozatok leadása esetén, illetve a vizsgázás közben történő együttműködés, másolás esetén, a hallgató (mindegyik érintett fél) 1-es osztályzatot kap. A vizsgák alatti csalás a hallgató egyetemről való kizárását vonja maga után.

A félév közbeni feladatok vizsgaidőszakban, pótvizsgaidőszakban és pót-pótvizsga időszakban nem pótolhatóak.

Azoknak a hallgatóknak, akik nyílt szesszióra, pótvizsgára, jegyemelésre vagy pót-pótvizsgára jelentkeznek, minden tantárgyi követelménynek (jelenlét, parciális, feladatok, projektek stb.) eleget kell tenniük.

Kitöltés dátuma

2018 április 2.

Előadás felelőse

Dr. Bernáth Anna Emese, docens

Szeminárium felelőse

Drd. Marschalko Eszter, tanársegéd

Intézeti jóváhagyás dátuma

2018 április 9.

Intézetigazgató

Dr. Batiz Enikő, adjunktus